

Besluit van de Vlaamse Regering houdende de voorlopige vaststelling van het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Herkenrodebossen en Wijerbos'

DE VLAAMSE REGERING,

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening artikel 2.2.10§1.
- Het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, artikel 13, §1, gewijzigd bij het decreet van 9 mei 2014, artikel 13, §3, artikel 17, §3, eerste lid, vervangen bij het decreet van 19 mei 2006, artikel 18, gewijzigd bij het decreet van 19 juli 2002, artikel 25, §1, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002, artikel 27, §3, eerste lid, ingevoegd bij decreet van 19 juli 2002, artikel 28, gewijzigd bij het decreet van 19 juli 2002 en artikel 36ter, §1, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij de decreten van 19 mei 2006 en 9 mei 2014, artikel 36ter, §2, eerste lid, ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2002 en gewijzigd bij het decreet van 19 mei 2006, en artikel 36ter, §4 ingevoegd bij het decreet van 19 juli 2002.
- Het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, artikel 1.3.1.1, §1, eerste lid.
- Het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.5.1 en artikel 6.5.3, tweede lid, gewijzigd bij het decreet van 15 juli 2016 en derde lid.

Vormvereisten

Volgende vormvereisten zijn voldaan:

- De Vlaamse Regering keurde op 3 september 2021 de startnota goed voor de opmaak van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Herkenrodebossen en Wijerbos'.
- Over de startnota werd een publieke consultatie georganiseerd van 5 oktober 2021 tot en met 3 december 2021. Het publiek participatiemoment werd online georganiseerd op 21 oktober 2021 voor de ruime bevolking en 2 gerichte online infomomenten: op 14 oktober 2021 voor de landbouwers en op 18 oktober 2021 voor de middenveldorganisaties. Er werden 36 inspraakreacties ontvangen, waarvan 14 adviezen door volgende instanties: Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening-Onroerend Erfgoed (SARO), Nieuwerkerken, Herk-de-Stad, provincie Limburg, MINA-raad, Agentschap Wonen-Vlaanderen, Fluxys, Sport Vlaanderen, NMBS, Agentschap voor Natuur en Bos, Agentschap Wegen en Verkeer, Agentschap Onroerend Erfgoed, Vlaamse Milieumaatschappij, Toerisme Vlaanderen.
- Na de publieke consultatie over de startnota is een scopingnota en procesnota 2 opgesteld. De scopingnota en procesnota 2 werden gepubliceerd op de website van het Departement Omgeving.

- De plenaire vergadering over het voorontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Herkenrodebossen en Wijerbos' is gehouden op 10 november 2023. Van de plenaire vergadering is verslag gemaakt dat de adviezen bevat van De Vlaamse Waterweg, Provincie Limburg, Departement Mobiliteit en Openbare werken, NMBS, De Lijn, Vlaamse Milieumaatschappij, Fluxys, Sport Vlaanderen, OVAM, Toerisme Vlaanderen, Agentschap Wegen en Verkeer, Departement Landbouw en Visserij en stad Hasselt.
- Het Team Omgevingseffecten van het Departement Omgeving adviseerde op 10 oktober 2023 (advies RVR-AV-3194) dat er voor de opmaak van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Herkenrodebossen en Wijerbos' geen ruimtelijk veiligheidsrapport moet worden opgemaakt.

Motivering

Dit besluit is gebaseerd op de volgende motieven:

- In het bindend deel van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen wordt het Vlaams Gewest opgedragen de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur af te bakenen in gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen.
- De Vlaamse Regering heeft op 7 december 2001 beslist de afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur uit te voeren in twee fasen. Voorliggend ruimtelijk uitvoeringsplan vormt een onderdeel van de tweede fase van de afbakening.
- Doelstellingen van het plan zijn:
 - het versterken van de bosstructuur door het beschermen, uitbreiden en verbinden van bosfragmenten tot een aaneengesloten, samenhangend boslandschap.
 - het vrijwaren van ruimte voor grondgebonden beroepslandbouw.
 - Het versterken van de natuurlijke structuur.
 - Het samenvoegen van VEN-gebieden tot één geheel.
 - Het vrijwaren van landschappelijk waardevolle gebieden en erfgoedwaarden (o.a. bocagelandschap).
 - Het afstemmen van de ontwikkelingsmogelijkheden van recreatieve voorzieningen op de randvoorwaarden en de doelstellingen vanuit de natuurlijke en agrarische structuur.
- Het ruimtelijk uitvoeringsplan zal de noodzakelijke herbestemmingen doorvoeren om deze plandoelstellingen te realiseren. De toelichting en motivering van de concrete planopties zijn opgenomen in de toelichtingsnota.
- Het plan zal in hoofdzaak bestaande agrarische gebieden bevestigen of differentiëren naar bouwvrij agrarisch gebied, agrarisch gebied met ecologisch belang of agrarisch gebied met overdruk natuurverweving. Daarnaast zal het natuur- en bosgebieden bevestigen of uitbreiden. Dat gebeurt in functie van de realisatie van de taakstellingen inzake de bijkomend vast te leggen natuur- en bosgebieden in uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, op basis van de gebiedsgerichte en geïntegreerde ruimtelijke visie op landbouw, natuur en bos, zoals die uitgewerkt is voor de regio Haspengouw-Voeren.
- Binnen het plangebied wordt ruimte voorzien voor ca. 135 ha effectieve bosuitbreiding in deelgebied Herkenrodebossen en ca. 30 ha in deelgebied Wijerbos.
- Het plan zal delen van het vastgesteld landschapsatlasrelict 'Herkenrodebossen en kasteel van Stevoort' opnemen als erfgoedlandschap in de zin van het

onroerenderfgoeddecreet en zal bijkomende gebieden aanduiden als 'grote eenheid natuur' als onderdeel van het Vlaams Ecologisch Netwerk.

- Concreet omvat het plan volgende bestemmingswijzigingen:
 - Het afbakenen en differentiëren van een aantal gebieden van de agrarische structuur:
 - Landbouwgebied Berbroek en Spalbeek waarvan grote delen worden opgenomen als bouwvrij agrarisch gebied.
 - Landbouwgebied Cijnsbroek-Regenakker waarvan grote delen worden opgenomen als bouwvrij agrarisch gebied.
 - Landbouwgebied Fikkeplas-Vuileplas wordt opgenomen als agrarisch gebied met overdruk natuurverwevingsgebied.
 - Landbouwgebied van Stevoort, Schimpen en Hoog-Runkst dat grotendeels wordt opgenomen als bouwvrij agrarisch gebied.
 - Landbouwgebied Garebeek-Sterrebeek wordt opgenomen als agrarisch gebied met ecologisch belang.
 - Landbouwgebied Herkenbosstraat wordt opgenomen als bouwvrij agrarisch gebied.
 - Landbouwgebied Woutershof wordt opgenomen als agrarisch gebied met ecologisch belang.
 - Het afbakenen van bosgebieden als onderdeel van de gewenste bosstructuur:
 - Bosgebied Brembos, zijnde drie bosfragmenten in Berbroek/Herk-de-Stad.
 - Bosgebied bestaande uit het complex van Bundersbos-Zusterkloosterbos-Herkenrodebos-Boswinning in Hasselt waarvan de delen rond het Herkenrodebos gedifferentieerd worden met een overdruk grote eenheid natuur.
 - Bosgebied Vuileplas in Hasselt.
 - Bosgebied Wijerbos in Hasselt en Nieuwerkerken.
 - Het bestemmen van een aantal landschapsecologisch waardevolle gebieden met natte graslanden, bosjes en lijnvormige landschapselementen als natuurgebied:
 - Natuurgebied Meibroek te Hasselt, waarvan een aantal onderdelen gedifferentieerd worden met overdruk grote eenheid natuur.
 - Natuurgebied met overdruk grote eenheid natuur Boswinning ten noorden en ten zuiden van het Woutershof in Hasselt.
 - Het bestemmen van sites met landschappelijke en bouwkundige erfgoedwaarde naar gemengd openruimtegebied met cultuurhistorische waarde:
 - Site van het Kasteel en kasteelpark Rijsdaal te Hasselt.
 - Site van het Kasteel van Schimpen met kasteelhoeve en kasteeldomein in Hasselt.
 - Site van de Hoeve Ten Roye en omgeving in Hasselt.
 - Site van het Kasteel van Wijer en de kasteelhoeve in Nieuwerkerken en Hasselt.
 - Het bestemmen van een aantal kleinere openruimtegebieden waarbinnen professionele en recreatieve vormen van landbouw gemengd voorkomen met kleinere natuur- en bouselementen, verspreide bebouwing en tuinen:
 - Gemengd openruimtegebeid Keizerlindestraat in Hasselt.
 - Gemengd openruimtegebied Busselkens in Hasselt.
 - Gemengd openruimtegebied Busselkenswinning in Hasselt.
 - Gemengd openruimtegebied Kermtstraat in Hasselt.
 - Gemengd openruimtegebied Kermisveld in Hasselt.
 - Het aanduiden van een erfgoedlandschap in overdruk en het aanduiden van aantal specifieke te behouden punt-, lijn- en vlakvormige erfgoed- en/of landschapselementen in overdruk.

- Het opnemen van een overdruk 'erfgoedlandschap' en de aanduiding van een reeks punt-, lijn- of vlakvormige landschaps- en erfgoedelementen in functie van het behoud van bestaande cultuurhistorische waardevolle elementen in het plangebied voor wat betreft de planonderdelen die liggen binnen een vastgesteld landschapsatlasrelict: Erfgoedlandschap 'Herkenrodebos en kasteel van Stevoort'.
- Het plan zet in op het herbestemmen van een aantal niet ontwikkelde woongebieden en bedrijventerreinen naar een openruimtebestemming. Op die manier draagt het plan ook bij aan het realiseren van de doelstellingen in het regeerakkoord van de Vlaamse Regering en van de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen inzake het neutraliseren van slecht gelegen aanbod aan harde bestemmingen op de gewestplannen. Concreet gaat over:
 - Het herbestemmen van een deels overstromingsgevoelige en beboste zone voor KMO (site van de ijsfabriek) naar natuurgebied.
 - Het herbestemmen van een aantal onbebouwde percelen met bestemming woongebied met landelijk karakter langs de Herkkantstraat naar natuurgebied en het opheffen van de geldende verkavelingsvergunning in functie van het behoud van een ecologische verbinding tussen de Herkenrodebossen en de vallei van de Herk. Het betreft verkavelingsvergunning 1274 (03/VK/98) en wijzigingen (1274-1/IS, 1274/wijz2/IS/NP). De op te heffen percelen zijn aangeduid op het grafisch plan.
- Een herbestemming van de manege Woutershof met zonevreemde en deels onvergunde recreatieve infrastructuur naar een specifieke bestemming 'dagrecreatie voor paardensport'. Het plan legt het herstel van natuur- en landschapswaarden en het verwijderen van onvergunde constructies in een aantal aangrenzende natuur- en bosgebieden op als voorwaarde voor de regularisatie van een aantal onvergunde constructies voor de exploitatie van de manege binnen de voorziene zone voor dagrecreatie.

Juridisch kader

Dit besluit sluit aan bij de volgende regelgeving:

- Het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 1997 houdende de definitieve vaststelling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij het decreet van 17 december 1997 wat de bindende bepalingen betreft en op de besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003 en 17 december 2010 houdende de definitieve vaststelling van een herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij de decreten van 19 maart 2004 respectievelijk 25 februari 2011, wat de bindende bepalingen betreft.
- Het koninklijk besluit van 03 april 1979 houdende de vaststelling van het gewestplan Hasselt-Genk en latere wijzigingen en het koninklijk besluit 05 april 1977 houdende de vaststelling van het gewestplan Sint-Truiden-Tongeren.
- Het besluit van de gemeenteraad van de stad Hasselt van 28 februari 2008 houdende de goedkeuring van het BPA Herkenrodebos en omgeving.
- Het ministerieel besluit van 17 februari 2022 tot vaststelling van het gebied "Herkenrodebos en kasteel van Stevoort" in de landschapsatlas.

Initiatiefnemer

Dit besluit wordt voorgesteld door de Vlaamse minister van Omgeving.

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

Artikel 1. Het bij dit besluit gevoegde ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Herkenrodebossen en Wijerbos' wordt voorlopig vastgesteld.

De normatieve delen van dit ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan zijn bij dit besluit gevoegd als:

1. bijlage I, het grafisch plan;
2. bijlage II, de stedenbouwkundige voorschriften bij het grafisch plan.

De niet-normatieve delen van dit ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan zijn bij dit besluit gevoegd als:

1. Bijlage IIIa, de toelichtingsnota met de tekstuele toelichting;
2. Bijlage IIIb, de toelichtingsnota kaarten;
3. Bijlage IV, het register met de percelen waarop een bestemmingswijziging wordt doorgevoerd die aanleiding kan geven tot een planschadevergoeding, een planbatenheffing, een kapitaalschadecompensatie of een gebruikerscompensatie;
4. Bijlage V, het ontwerp plan-milieueffectrapport;

Artikel 2. De Vlaamse minister, bevoegd voor omgeving, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 4 juli 2025.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Diependaele Matthias

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van
Omgeving en Landbouw

Brouns Jo

Jo BROUNS

Bijlage I. Verordenend grafisch plan

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van 4 juli 2025 van de Vlaamse Regering houden de voorlopige vaststelling van het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Herkenrodebossen en Wijerbos'.

Brussel, 4 juli 2025.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Diependaele Matthias

Matthias Diependaele

De Vlaamse minister van
Omgeving en Landbouw

Brouns Jo

Jo Brouns

Bijlage II. Verordenende stedenbouwkundige voorschriften

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van 4 juli 2025 van de Vlaamse Regering houden de voorlopige vaststelling van het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Herkenrodebossen en Wijerbos'.

Brussel, 4 juli 2025.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Diependaele Matthias

Matthias Diependaele

De Vlaamse minister van
Omgeving en Landbouw

Brouns Jo

Jo Brouns

Bijlage IIIa. Toelichtingsnota - tekst

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van 4 juli 2025 van de Vlaamse Regering houden de voorlopige vaststelling van het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Herkenrodebossen en Wijerbos'.

Brussel, 4 juli 2025.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Diependaele Matthias

Matthias Diependaele

De Vlaamse minister van
Omgeving en Landbouw

Brouns Jo

Jo Brouns

Bijlage IIIb. Toelichtingsnota - kaarten

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van 4 juli 2025 van de Vlaamse Regering houden de voorlopige vaststelling van het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Herkenrodebossen en Wijerbos'.

Brussel, 4 juli 2025.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Diependaele Matthias

Matthias Diependaele

De Vlaamse minister van
Omgeving en Landbouw

Brouns Jo

Jo Brouns

Bijlage IV. Register met de percelen waarop een bestemmingswijziging wordt doorgevoerd die aanleiding kan geven tot een planschadevergoeding, een planbatenheffing, een kapitaalschadecompensatie of een gebruikerscompensatie.

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van 4 juli 2025 van de Vlaamse Regering houden de voorlopige vaststelling van het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Herkenrodebossen en Wijerbos'.

Brussel, 4 juli 2025.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Diependaele Matthias

Matthias Diependaele

De Vlaamse minister van
Omgeving en Landbouw

Brouns Jo

Jo Brouns

Bijlage V. Plan-MER

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van 4 juli 2025 van de Vlaamse Regering houden de voorlopige vaststelling van het ontwerp van gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan 'Herkenrodebossen en Wijerbos'.

Brussel, 4 juli 2025.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias Diependaele

De Vlaamse minister van
Omgeving en Landbouw

Jo Brouns